

Polítiques i Estratègies de Seguretat i Desenvolupament	2015/2016
Codi: 42988	
Crèdits: 10	

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313800 Relacions Internacionals, Seguretat i Desenvolupament	OT	0	2

Professor de contacte

Nom: Laura Feliu Martínez
 Correu electrònic: Laura.Feliu@uab.cat

Equip docent

Teresa Velázquez García-Talavera
 Ricardo Carniel Bugs
 Rachid Aarab

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: anglès (eng)

Prerequisits

Els requisits són:

- Estar registrar al programa EUMES ("The Euro-Mediterranean Region: sustainability between people and politics - EU-MeS"), desenvolupat a través del programa de la Comisión Europea Grant Agreement (n. 2010 - 3906/001-001 date 09-11-2010), programa Lifelong Learning Programme Call for Proposals Call EAC/41/09 (2009/C 247/09) Selection Year 2010. Universitats participants: Ca' Foscari de la Universidad de Venecia (UNIVE), Universidad Paul-Valery Montpellier III (UM3), Universidad Paris VIII (Paris8), The School of Oriental and African Studies (SOAS), de la Universidad de Londres, y la propia Universitat Autònoma de Barcelona (UAB). Amb la col·laboració de la Universidad Mohammed V- Agdal de Rabat y la Universidad Moulay Ismail de Meknés, ambas en Marruecos, y el Centro Universitario El-Oued en Argelia.

- Enviar un email a: Intercanvis.Politiques@uab.cat

Objectius

Seguretat i Desenvolupament a la regió MENA

En el món actual, seguretat i desenvolupament, els dos grans béns públics que han de proporcionar els Estats, estan directament relacionats. La conflictivitat, la construcció de la pau, i el desenvolupament social i econòmic adquireixen una dimensió global i integradora que obliga a una anàlisi multidisciplinària. Per a poder dur a terme aquesta anàlisi, imprescindible per a actuar sobre el terreny, cal un coneixement i comprensió aprofundits dels models teòrics i de les experiències pràctiques fonamentals, relacionades amb la seguretat i el desenvolupament. També cal tenir la capacitat per a analitzar les dinàmiques conflictives, així com les de cooperació en processos de negociació o de construcció de la pau. Els actors implicats en aquestes dinàmiques són també cada cop més plurals, la qual cosa obliga, un cop més, a donar una dimensió pluridisciplinària tant a les teories com a les eines i metodologies d'anàlisi i de treball. En el desenvolupament del mòdul s'incentivarà la comparació entre diferents casos d'estudi de la regió mediterrània per tal que l'alumne adquireixi la capacitat d'analitzar i treballar en contextos

diferenciats.

Objectius:

1. Aconseguir una comprensió aprofundida dels diversos conceptes, models teòrics i eines metodològiques existents en el terreny dels estudis sobre seguretat i desenvolupament
2. Demostar comprensió i coneixement dels principals conflictes i processos de pau que tenen com a escenari la Mediterrània
3. Conèixer i ser capaç d'avaluar críticament la teoria i pràctica del desenvolupament humà i de la seguretat humana
4. Estar en condicions de cercar i elaborar informació sobre conflictes, processos de pau o processos de desenvolupament en la regió mediterrània i, si escau, realitzar una recerca en aquest àmbit
5. Estar en condicions d'aplicar les principals eines d'intervenció existents en el marc de la teoria i pràctica de la seguretat i del desenvolupament
6. Adquirir les competències, habilitats i coneixements que permeten exercir els diversos coneixements en entorns professionals (administracions nacionals i internacionals, organitzacions no governamentals, etc.)

Competències

- Analitzar la realitat internacional i reconèixer-ne la complexitat utilitzant les eines teòriques vistes en el màster, i amb una visió prospectiva de futur arrelada en un coneixement molt bo de les característiques de períodes anteriors.
- Analitzar, sintetitzar, organitzar i planificar projectes i treballs relacionats amb el seu àmbit d'estudi.
- Aplicar els instruments metodològics necessaris per a l'anàlisi sistemàtica i rigorosa de les relacions internacionals (observació, comparació, formulació d'hipòtesi, etc.), així com les eines d'intervenció (elaboració de polítiques i estratègies, la planificació, tècniques de negociació i mediació, etc.).
- Buscar informació en la literatura científica fent servir els canals apropiats i integrar aquesta informació per plantejar i contextualitzar un tema de recerca.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüïtats
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar, sintetitzar, organitzar i planificar projectes i treballs relacionats amb el seu àmbit d'estudi.
2. Buscar informació en la literatura científica fent servir els canals apropiats i integrar aquesta informació per plantejar i contextualitzar un tema de recerca.
3. Distingir anàlisis i pautes d'intervenció en seguretat i desenvolupament aplicats en diferents regions i dimensions temàtiques del sistema internacional.
4. Escriure informes, articles acadèmics o propostes d'intervenció sobre problemàtiques concretes de seguretat i de desenvolupament en diferents regions del sistema i dimensions internacionals.
5. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.
6. Que els estudiants sàpiguen comunicar les seves conclusions, així com els coneixements i les raons últimes que les fonamenten, a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüïtats
7. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant, en gran manera, amb treball autònom a autodirigit

Continguts

PROGRAMA. UNITATS DEL PROGRAMA

I. MARC GENERAL

1. La Mediterrània. Pau, Seguretat i Desenvolupament
2. El concepte i la pràctica del desenvolupament i la cooperació per al desenvolupament a la Mediterrània
3. El concepte i la pràctica de la seguretat i la pau a la Mediterrània

II. SEGURETAT I DESENVOLUPAMENT: ESTUDIS DE CAS

4. La seguretat energètica: el cas de la Mediterrània ampliada
5. El Problema del desenvolupament en les economies petroleres rentistes

III. CONFLICTES, PROCESSOS DE PAU I LA TRANSFORMACIÓ DE CONFLICTES

6. Conflictes violents al món i a la Mediterrània: situació i tendències actuals
7. Religió, conflicte i pau a la Mediterrània (I)
8. Religió, conflicte i pau a la Mediterrània (II)
9. El conflicte entre Israel i Palestina i els intents de gestió i resolució : orígens, evolució i tendències
10. La qüestió nuclear iraniana i el desafiament a la seguretat de la Mediterrània

Secció segona. La comunicació i la cooperació internacional. Societat del Coneixement a la regió mediterrània

1. La importància de la comunicació en els principals programes i organismes internacionals de cooperació internacional per al desenvolupament.
2. La situació dels drets humans: Drets a la Informació, la Comunicació i el Ciberespai (països àrabs mediterranis)
 3. Principals indicadors de la societat del coneixement (països àrabs de la Mediterrània)
 - 3.1. Elaboració dels mitjans,
 - 3.2. L'accés a la informació,
 - 3.3. La llibertat d'expressió,
 - 3.4. La llibertat de premsa,
 - 3.5. bretxa digital
 4. L'estat dels mitjans de comunicació per a la democràcia i la seva interacció amb la regulació del sector
 5. Raonament crític en els aspectes vinculats al llarg de l'elaboració de textos per desenvolupar

Metodologia

Se trata de un curso online en el que los alumnos deberán leer todas las lecturas obligatorias de la semana y reflexionar sobre las preguntas de investigación planteadas desde la coordinación. La metodología consiste básicamente en:

Clases expositivas

Exposición oral de trabajos

Lectura de artículos de interés

Debates

Realización de actividades prácticas

Durante el curso se realizarán dos ensayos en los que se deberá desarrollar el tema planteado aplicando tanto el contenido de las lecturas obligatorias como de las optativas propuestas u otros materiales a los que tengan acceso los alumnos.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Clases magistrales	50	2	2, 5
Tipus: Supervisades			
Practicas on line y comentarios forum	75	3	3, 5, 6
Tipus: Autònomes			
Trabajo de los alumnos consistente en lecturas y redacción de ensayos	85	3,4	1, 2, 4, 7

Avaluació

Durante el curso se realizarán dos ensayos (uno al finalizar la quinta semana y otro al finalizar la décima) en los que se deberá desarrollar el tema planteado aplicando tanto el contenido de las lecturas obligatorias como de las optativas propuestas u otros materiales a los que tengan acceso los alumnos.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Realització de 2 assajos	100%	40	1,6	4, 5, 6

Bibliografia

Bibliografía

AGATE, P.S. (1987), "Les pays du Maghreb dans le système régional arabe", *Annuaire de l'Afrique du Nord* 1985. AixenProvence: CNRS. Pp. 6573.

BARNETT, M. (1998). "A Narrative of Arab Politics" y "The Game of Arab politics" en Barnett, *Dialogues in Arab Politics. Negotiations in Regional Order*. Nueva York: CUP, pp. 1-53.

BARNETT, M. (1996-1997). "Regional Security after the Gulf War", *Political Science Quarterly* 111, n.º 4, pp. 597-617.

- BARNETT, M.N. (1998). "The End of the Arab States System? Arab Politics since the Gulf War" en Barnett, *Dialogues in Arab Politics. Negotiations in Regional Order*. Nueva York: Columbia University Press, pp. 213-235.
- BILL, J. (1996). "The Study of Middle East Politics 1946-1996", *Middle East Journal*, vol. 50, n.º 4.
- BROWN, C. L. (1984). *International Politics and the Middle East. Old Rules, Dangerous Game*. Londres: I.B.Tauris.
- CHOUROU, B. (2008). "A regional security perspective from and for the arab world" en *Globalization and Environmental changes. Reconceptualizing Security in the 21st Century*. Springer, pp. 775-789.
- DRIS, C. (2008). "Replanteando la seguridad magrebi" en Y. H. ZOUBIR y H. AMIRAH FERNANDEZ (coords.). *El Magreb. Realidades nacionales y dinámicas regionales*. Madrid: Síntesis, pp. 303-325.
- EL-SHAZLY, N. y HINNEBUSCH, R. (2002). "The Challenge of Security in the Post-Gulf War Middle East System" en HINNEBUSCH, R.; EHTESHAMI, A. (eds.) *The Foreign Policies of Middle East States*, Boulder, Linne Rienner, 2002, pp. 71-90.
- FAWCETT, L.(2005). "Alliances, Cooperation and Regionalism in the Middle East" en L. Fawcett, *International Relations of the Middle East*. Nueva York: Oxford University Press, pp. 173-193.
- FELIU, L. (2000), "La situación del Magreb en la escena internacional" en AA.VV, *El Magreb: percepción española de la estabilidad en el Mediterráneo, prospectiva hacia el 2010*, Madrid, Ministerio de Defensa. Instituto Español de Estudios Estratégicos, 2000. (Cuadernos de Estrategia, 106)
- _____ (2002), "El Kurdistan en el seu context regional i internacional" en MONGAY, Albert; TEJEL, Jordi (coords.), *Kurdistan, el complot del silenci*. Barcelona: Edicions de 1984, pp. 149-176.
- FLORY, M. et al. (1991), « Régimes arabes et environnement international » in Flory (ed.), *Les régimes politiques arabes*. 2nd ed. Paris: PUF, pp. 97-142.
- GALTUNG, J. (1971), "The Middle East and the Theory of Conflict", *Journal of Peace Research* 8 (3/4), pp. 173-206.
- GUAZZONE, L. (ed.) (1996). *The Middle East in Global Change. The Politics and Economics of Interdependence versus fragmentation*. Londres: Macmillan.
- HALLIDAY, F. (2005). "Introduction: world politics, the Middle East and the complexities of area studies", "Internacional Relations theory and the Middle East" y "The Middle East in International Perspective" en F. Halliday. *The Middle East in International Relations. Power, Politics and Ideology*. Cambridge: CUP, pp. 1-40 y 303-324.
- HALLIDAY, F. (2005). "After the Cold War: the maturing of the Greater West Asian Crisis" y "Military conflict: war, revolt, strategic rivalry" en F. Halliday. *The Middle East in International Relations. Power, Politics and Ideology*. Cambridge: CUP, pp. 130-164 y 168-192.
- HANSEN, B. (2001). *Unipolarity and the Middle East*. Nueva York: St. Martins Press.
- HENRY, Cl. M. (2005). "The Clash of Globalisations in the Middle East" en L. Fawcett, *International Relations of the Middle East*. Nueva York: Oxford University Press, pp. 105-129.
- HINNEBUSCH, R. (2002), "The Middle East Regional System" en HINNEBUSCH, R.; EHTESHAMI, A. (eds.) *The Foreign Policies of Middle East States*, Boulder, Linne Rienner, pp. 2954.
- HOLLIS, R. (2005). "Europe in the Middle East" en L. Fawcett, *International Relations of the Middle East*. Nueva York: Oxford University Press, pp. 307-327.
- HUDSON, M. C. (2005). "The United States in the Middle East" en L. Fawcett, *International Relations of the Middle East*. Nueva York: Oxford University Press, pp. 283-305.

- HUDSON, M. (1999). *Middle East Dilemas. The Politics and Economics of Arab Integration*. Londres: IB Tauris.
- HURRELL, A. (2007). "One World? Many Worlds? The place of regions in the study of International politics", *International Affairs* 83 (1), pp. 127-146.
- ISMAEL, T. (ed.) (2000). *The International Relations of the Middle East*. Aldershot: Ashgate.
- KELLY, R. E. (2007). "Security Theory in the 'New Regionalism' ", *International Studies Review* (9), pp. 197-229.
- LUCIANI, G. (2005). "Oil and Political Economy in the International Relations of the Middle East" en L. Fawcett, *International Relations of the Middle East*. Nueva York: Oxford University Press, pp. 79-104.
- LUCIANI, G. y SALAME, G. (eds.) (1998). *The Politics of Arab Integration*. Nueva Cork: Croom Helm.
- LUSTICK, I. S. (1997). "The Absence of Middle Eastern Great Powers: Political 'Backwardness' in Historical Perspective", *International Organization* 51 (4), pp. 653-683.
- MÜLLER, Ph. (2011) "Driving Forces Behind Alliance Building in the Middle East", BIPS, 01/2011, pp. 1-14. <http://www.agips.org/doc/bips/2011/BIPS-Jg2011-Nr01.pdf>
- NOBLE, P. C. (1991). "The Arab System: Pressures, Constraints, and Opportunities" en KORANY, DESSOUKI (dirs.). *The Foreign Policies of Arab States. The Challenge of Change*. Boulder, etc.: Westview Press; El Cairo: The American University [1ª ed. 1984], pp. 49-102.
- ROBERSON, B.A. (2002). "The impact of the International System on the Middle East" en HINNEBUSCH, R.; EHTESHAMI, A. (eds.) *The Foreign Policies of Middle East States*, Boulder, Linne Rienner, 2002, pp. 55-69.
- SOLER, E. (2007). "Redimensionar el diàlego euromediterràneo en materia de seguridad. El reto de la seguridad humana", *Revista CIDOB d'Afers Internacionals*, n.º 76, pp. 123-142.
- STEIN, J. G. (2005). "War and Security in the Middle East" en L. Fawcett, *International Relations of the Middle East*. Nueva York: Oxford University Press, pp. 195-214.
- TETI, A. (2007). "Bridging the Gap: IR, Middle East Studies and the Disciplinary Politics of the Area Studies Controversy", *European Journal of International Relations* 13 (1), pp. 117-145.
- TIBI, B. (1998). *Conflict and War in the Middle East, 1967-91. From Interstate War to New Security*. 2ª ed. Londres: Macmillan.
- WALT, S.M. (1987). "Cap 3. From the Baghdad Pact to the Six Day war" en Walt, *The Origins of Alliances*. Ithaca, NY: Cornell University Press, pp. 97-103